

563

QVÆSTIO MEDICA

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBVS MANE

AGITANDA IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE IOVIS XI.

MAII, M. GVLIELMO LESCAILLON DOCTORE MEDICO REGIO, MODERATORE.

An ex imperfecta crisi & temporis

SANITAS quiete, mediocritate, morbus motu, excessu, defectu finiendus. Causa, non Deorum ira, efficit, auget, fouet, tollit contrarium; natura iudicat. Morbi principium non humoris morbifici cruditate, non primo quaternario, non primario illius insultu, non ægrotantis decubitu primo circumscribendum: sed actionis manifesta læsione & hora, quâ febris sic apertè facultatem lædit, vt æger rectus stare nequeat. In partu, capitis vulnere, viscerum inflammatione principium à die febris neutiquam numerandum, sed à primigenia affectione. Finis eius ex quatuor temporum decursu: mors in declinatione nunquam. Acutus ex bile oriens, proindeque febribus infestus continuus & in quo propter fallacissimam in eiusmodi morborum genere prædictionem, parum proficenti Medico magis ignoscendum quàm in longo, confestum & criticè iudicatur.

DIVTURI morbi tardium ingens, dolor multus, tempus colloquationis longum, infida medicatio atque instabilis. Hic, si crisis expectatur laudabilis, maxima ex parte diebus paribus iudicatur: *διὰ σήμερον* antegressis concoctionis indicij, aut ex materis morbificæ cruditate atque crassitie caloris natui vires eludente facto ad inferiores partes abscessu. Soluitur vel in cuiusque anni temporis mutationibus, vel in regionis permutatione, vel ex oppositæ tempestatis vicissitudine, vel annua conuersione, & ad illud idem, quo cœperunt, tempus redit. Qui hæc effugiet in ætatis commutatione necessarîo iudicandus est. Plerumque totus haudquaquam deletur; Nimirum quia species duntaxat tenus profligatus ex qualibet offensa leuiori periculosior & magis contumax reuertitur. Recidua est vnus & eiusdem morbi.

CVTVS κατ' ἔκτασιν statim circuibus & definitis temporibus iudicatur. Sed dierum, quibus aliquid molitur morborum natura medicatrix, mira varietas: vis & efficacia humano ingenio incomprehensa. Medicinales & vacui nec iudicant, nec prouocant; sextus omnium pessimus & quasi tyrannus, octauus, decimus, duodecimus, decimus octauus; quibus exhiberi catharticum turè potest. Critismi, septimus criticorum primus, decimus quartus, vicesimus, qui ex Lunæ motu & critico Galeni mense Medicis admittendo potiorem vim obtinere dicitur quàm vicesimus primus. Futuram crîsim ostendunt *πενήντη*, septenorum indices; quartus, septimi: vnde decimus, quatuordecimi: decimus septimus, vicesimi. Inter criticos & indices intercedunt *προειπνητορες*, prouocatorii: quibus natura proritur & humorem morbificum ante tempus excernere cogitur; tertius, quintus, nonus, decimus tertius, vnde vicesimus. Caue primum & secundum morbi diem criticis adscribas. Sed vnde insignis eorum facultas? Certè non à numerorum qualitate vlla, aut arithmetica proportionem; non à Placetarum aspectu benefico, malefico; non ab humoris melancholici motu; sed ex lunæ errore vario & lumine, natura ipsa, morbi & materis dispositione.

VT PERFECTA crisis & indeficiens quæ humorem nexum concoctum iam atque alteratum κατ' ἔκτασιν & cum ægri *ὑποελη, ὑπομυας & ἀκινδύνως* decretorio die totum excernit; sic deficiens nec integra, quæ in eorum alterutro peccat; quæ die contemplabili minimè indicata imperfectè à morbo liberat; quæ ex parciiori vacatione humoris morbifici partem relinquit, vnde periculosa exurgunt symptomata & eiusdem morbi recidua. In ea leuamentum fallax, vt quod sit reuersuri morbi certissimum argumentum, ταπεινὰ λόγος ὁ ἀσθενέστατος φθινυὸς ποτα. Huius etiam sæpe causa materis morbificæ cruditas insignis & contumacia naturâ superior. Nam coctiones celeritatem iudicij & salubrem securitatem significant. Cruda verò & indigesta aut acutis arguunt, aut dolores, aut diuturnitatem, aut mortem, aut reciduas. In morbis & anni temporibus actiua, acatastasia, reuersiones καὶ ἀποεκκρίσεις, ἀποεκκρίσεις, ἰσχυρά, ἀπέναντα. Vt enim humor in pramatura crisi præcumpit, vbi ante morbi statum & nulladum facta coctione natura eius copiâ vel qualitate irritatur; sic καὶ ἀποεκκρίσεις ἢ ἀμύμητοι, ἢ ἀπέναντα ποτα. sin minus omnino malam aut prope nullam solutionem significant; sic qui morbus videtur absolutus ob materis morbificæ restitamentum portionem denudò repetit. Quæ relinquantur reciduas facere solent.

MIRA etiam signorum criticorum & dierum necessitas. Hæc si desunt qui putant desisse morbus *ὑποπνέει*. Hinc quibus febris desinit non cum signis solutionis nec in diebus criticis recidua expectanda est. Firmam enim magni cuiusdam morbi aque vehementis solutionem signa *λυτήρια* præcedere debent. Sudores boni ex toto corpore promanantes, vrinarum copia, alui profluuium, vomitus, per nares hæmorrhagia, per hæmorrhoidas, per vterum: abscessus in glandulis, quæ ponè aures, in articulis, in alia parte ignobili. Quæ sine signis finita sunt ferè reuertuntur. Quid quod crisis die critico, si speratur legitima, contingere debet. Ταχέως, μὴ μένεται aut finistri iudicij aut lethalia; nisi febris die impari dimiserit redire solet; quibus in febribus sexto die rigoros fiunt *δυσκροτοί, ὑποπνέουσι*. His addit quasi cumulum excretionis quantitas legitima: iudicatorium nihil paucum. Vbi itaque pro hæmorrhagia fit stillicidium, pro liberali sudore *ἰσχυρά*, materia morbi superfluit & empyreumate reciduas accendit morbus; febris ardens vt quaternarium ad crîsim designat, si iudatiunculam habet, redire solet.

Ergo ex imperfecta crisi & temporis

Proponebat IACOBVS COVSINOT Parisinus, Scholarum Archidiaconus. A. R. S. M. DC. XVII.